Basa Minangkabo

Basa Minangkabo utawa **Baso Minang** iku anak cawang basa Austronesia kang dicaturaké ing wewengkon Sumatra Kulon, pérangan kulon provinsi Riau sarta kasebar ing sawatara kutha liya ing Indonésia.

Ana loro kontroversi ngenani Basa Minangkabo karo basa Malayu. Sapéragan nimpuna basa nganggep basa iki minangka dhialèk Malayu, amarga akèhé kosakata lan wangun tuturan kang padha. Déné nimpuna liyané nganggep yèn basa iki minangka basa swatantra kang béda karo basa Malayu.

Minangkabo	
	Baso Minangkabau
Asal	Sumatra(Indonésia), Negeri Sembilan(Malaysia)
Laladan	Sumatra Kulon, pérangan kulon Riau, pérangan lor Jambi
Panyatur asli	± 8 yuta (*tanpa surya*)
Kulawarga basa	Austronésia ▪ Malayo-Polinesia ▪ Malayo-Polinesia Inti ▪ Sunda-Sulawesi ▪ Melayik ▪ Melaya ▪ Para-Malayu ▪ **Minangkabo**
Kodhe basa	
ISO 639-2	`min`
ISO 639-3	`min`

Isi

Laladan sebar tutur
Dhialèk
Conto
Karya sastra
Perbandingan karo Basa Malayu/Indonésia
Cathetan
Réferènsi
Uga delengen
Pranala njaba

Laladan sebar tutur

Sacara historis, laladan sebar tutur Basa Minangkabo nyakup tilas wewengkon kakuwasan Karajan Pagaruyung kang punjeré ing Batusangkar, Sumatra Barat. Wates-watesé biyasa dinyatakaké sajeroning ungkapan basa Minang kaya mangkéné:

> *Dari Sikilang Aia Bangih*
> *hingga Taratak Aia Hitam.*
> *Dari Durèn Ditakuak Rajo*
> *hingga Sialang Balantak Basi.*

Sikilang Aia Bangih iku wates lor, saiki dumunung ing dhéerah Pasaman Kulon, wewatesan karo Natal, Sumatra Lor. *Taratak Aia Hitam* iku laladan Bengkulu. *Durèn Ditakuak Rajo* iku wewengkon ing Kabupatèn Bungo, Jambi. Sing pungkasan, *Sialang Balantak Basi* iku wewengkon ing Rantau Barangin, Kabupatèn Kampar, Riau saiki.

Basa Minangkabo uga dadi basa *lingua franca* ing kawasan pasisir kulon Sumatra Lor, malaan nganti tekan pasisir kulon Acèh. Ing Acèh, penutur basa iki ingaran minangka Aneuk Jamee. Kajaba iku, basa Minangkabo uga dicaturaké ingeh masarakat Negeri Sembilan, Malaysia kang embah buyuté asal saka *ranah Minang* wiwit maabad-abad kapungkur.

Dhialèk

Dhialèk basa Minangkabo uga warna-warna, malah antar kampung kang dipisahaké kali wis duwé dhialèk dhéwé. Prabédan gedhé dhéwé ya iku dhialèk kang dicaturaké ing kawasan Pasisir Kidul lan dhialèk ing wewengkon Muko-Muko, Bengkulu.

Séjéné iku dhialèk basa Minangkabo uga dicaturaké ing Negeri Sembilan, Malaysia lan kang ingaran minangka Aneuk Jamee ing Acèh, mligi ing wewengkon Acèh kidul-kulon lan Acèh Kidul. Ing ngisor iki prabédan antara sawatara dhialèk:

Basa Indonésia/ Basa Malayu:	Apa katanya kepadamu?
Basa Minangkabo "baku":	A keceknyo jo kau?
Mandahiling Kuti Anyie:	Apo kecek o kö gau?
Padang Panjang:	Apo keceknyo ka kau?
Pariaman:	A kate e bakeh kau?
Ludai:	A kecek o ka rau?
Sungai Batang:	Ea janyo ke kau?
Kurai:	A jano kale gau?
Kuranji:	Apo kecek e ka kau?

Kanggo komunikasi antar penutur basa Minangkabo kang warna-warna iki, wusanané dipigunakaké dhialèk Padang minangka basa baku Minangkabo utawa ingaran *Baso Padang* utawa *Baso Urang Awak*. Basa Minangkabo dhialèk Padang iki kang dadi acuan baku (baku) sajeroning nguasani basa Minangkabo.

Conto

Basa Minangkabo:	**Sadang kayu di rimbo tak samo tinggi, kok kunun manungsa** (peribasa)
Basa Indonésia:	*Pohon di rimba tidak sama tinggi, apa lagi manungsa*
Basa Minangkabo:	**Co a koncek baranang co itu inyo** (peribasa)
Basa Indonésia:	*Dia berenang seperti katak*
Basa Minangkabo:	**Indak buliah mambuang sarok di siko!**
Basa Indonésia:	*Tidak boleh membuang sampah di sini!*
Basa Minangkabo:	**A tu nan ka karajo ang* ?**
Basa Indonésia:	Apa yang akan kamu kerjakan? *pènget: tembung *ang* (kamu) iku tembung kasar

Karya sastra

Karya sastra tradhisional abasa Minang duwé kamèmperan wngun karo karya sastra tradhisional abasa Malayu lumrahé, ya iku awangun pantun, carita rakyat, hikayat nènèk moyang (*tambo*) lan adat-istiadat Minangkabo. Penyampaiané biyasa nganggo wanguncarita (*kaba*) utawa dinyanyèkaké (*dhéndhang*).

Perbandingan karo Basa Malayu/Indonésia

Wong Minangkabo lumrahé duwé panemu yèn akèh kamèmperan antara Basa Minangkabo karo Basa Malayu/Indonésia. M. Rusli sajeroning *Peladjaran Basa Minangkabo* nyebutaké yèn intiné prabédan antara Basa Minangkabo lan Basa Indonésia ya iku béda lafal, séjéné béda sawatara tembung.

Conto-conto prabédan lafal Basa Malayu/Indonésia lan Basa Minangkabo ya iku:

- *ut-uik*, conto: rumput-*rumpuik*
- *us-uih*, conto: putus-*putuih*
- *at-aik*, conto: adat-*adaik*

- *al/ar-a*, conto: jual-*jua*, kabar-*kaba*
- *e(pepet)-a*, contoh: beban-*baban*
- *a-o*, contoh: jaran-*kudo*
- awalan ter-, ber-, per-dadi ta-, ba-, pa-. Conto: berlari, termakan, perdalam (Basa Malayu/Indonésia) dadi *balari*, *tamakan*, *padalam* (Basa Minangkabo) [1]

Cathetan

1. Edwar Djamaris, *Beberapa masalah dalam penerjemahan naskah Sastra Minangkabo* (http://dbp.gov.my/mabbim/download.php?FilePoolID=73)

Réferènsi

- *Tata Basa Minangkabo*, Gerard Moussay
(Judhul asli: *La Langue Minangkabo*, diterjemahkan dari basa Prancis olèh Rahayu S. Hidayat), ISBN 979-9023-16-5.

Uga delengen

- Karajan Pagaruyung
- Pratélan basa miturut kulawarga basa

Pranala njaba

- Deklarasi Sedunia Hak Asasi Manusia dalam Basa Minangkabo (http://www.unhchr.ch/udhr/lang/mpu.htm) (Sumber: Halaman PBB (http://www.un.org))
- Basa Minangkabo (http://web.archive.org/20040507133813/asia.geocities.com/mo3ly4d1/hbasa.htm)
- Artikel Kategori Basa Minang (http://www.ranah-minang.com/artikel/ranahminang/kategori/50.html) (Sumber: Ranah-Minang.Com (http://www.ranah-minang.com))

Èdhisi Minangkabau saka Wikipédia, bauwarna bébas

D · R · B (https://jv.wikipedia.org/w/index.php?title=Cithakan:Basa_dha%C3%A9rah_ing_Indon%C3%A9sia&action=edit)

Basa-Basa ing Indonésia

Basa Indonésia (Isyarat [2])

D · R · B (https://jv.wikipedia.org/w/index.php?title=Cithakan:Navbox&action=edit) **Basa-Basa ing Sumatra**

Aceh • Bangka • Batak Alas-Kluet • Batak Angkola • Batak Dairi • Batak Karo • Batak Mandailing • Batak Simalungun • Batak Toba • Col • Duano • Enggano • Gayo • Haji • Kaur • Kerinci • Komering • Kubu • Lampung Api • Lampung Nyo • Loncong • Lubu • Melayu [a] • Melayu Tengah • Melayu Jambi • Mentawai • Minangkabau • Musi • Nias • Pekal • Rejang • Sikule • Simeulue

D · R · B (https://jv.wikipedia.org/w/index.php?title=Cithakan:Navbox&action=edit) **Basa-Basa ing Jawa**

Badui • Betawi • Indonesia Peranakan [1] • Javindo [1] • Jawa • Kangean • Madura • Osing • Pecok [1] • Sundha • Tengger

D · R · B (https://jv.wikipedia.org/w/index.php?title=Cithakan:Navbox&action=edit) **Basa-Basa ing Bali lan Nusa Tenggara**

Abui • Adang • Adonara • Alor • Amarasi • Anakalangu • Bali • Benkala [2] • Bilba • Bima • Blagar • Bunak • Dela-Oenale • Dengka • Dhao • Ende • Hamap • Helong • Ile Ape • Kabola • Kafoa • Kamang • Kambera • Kedang • Kelon • Kemak • Ke'o • Kepo' • Kodi • Komodo • Kui • Kula • Lamaholot • Lamalera • Lamatuka •

Lamboya • Lamma • Laora • Lembata Kulon • Lembata Kidul • Lewo Eleng • Lewotobi • Lewuka • Li'o • Lole • Melayu Kupang • Melayu Larantuka • Mamboru • Manggarai • Nage • Nasal • Nedebang • Ngad'a • Ngad'a Wétan • Palu'e • Rajong • Rembong • Retta • Ringgou • Riung • Rongga • Sabu • Sasak • Sawila • Sika • So'a • Sumbawa • Tereweng • Termanu • Tetun • Tewa • Tii • Uab Meto • Wae Rana • Wanukaka • Wejewa • Wersing

D • R • B (https://jv.wikipedia.org/w/index.php?title=Cithakan:Navbox&action=edit) **Basa-Basa ing Kalimantan** *

Ampanang • Aoheng • Bahau • Bakati' • Bekati' Rara • Bekati' Sara • Bakumpai • Banjar • Basap • Benyadu' • Bidayuh Biatah • Bidayuh Bukar-Sadong • Bolongan • Bukat • Bukitan • Burusu • Dusun Deyah • Dusun Malang • Dusun Witu • Embaloh • Hovongan • Iban [a] • Jangkang • Kayan Mahakam • Kayan Busang • Kayan Sungai Kayan • Kayan Mendalam • Kayan Wahau • Kelabit • Kembayan • Kendayan • Keninjal • Kenyah Kelinyau • Kenyah Wahau • Kereho • Kohin • Lawangan • Lengilu • Lun Bawang • Ma'anyan • Melayu Berau • Melayu Bukit • Melayu Kota Bangun Kutai • Melayu Tenggarong Kutai • Melayu Dayak • Modang • Mualang • Ngaju • Okolod • Ot Danum • Paku • Punan Aput • Punan Merah • Punan Merap • Punan Tubu • Putoh • Ribun • Sa'ban • Sanjau Basap • Sanggau • Seberuang • Segai • Selungai Murut • Semandang • Sembakung Murut • Siang • Tagal Murut • Taman • Tausug • Tawoyan • Tidong • Tunjung • Uma' Lasan • Uma' Lung

D • R • B (https://jv.wikipedia.org/w/index.php?title=Cithakan:Navbox&action=edit) **Basa-Basa ing Sulawesi**

Andio • Aralle-Tabulahan • Bada • Bahonsuai • Banjau Indonesia • Balaesang • Balantak • Bambam • Banggai • Bantik • Baras • Batui • Behoa • Bentong • Bintauna • Boano • Bobongko • Bolango • Bonerate • Budong-Budong • Bugis • Bungku • Buol • Busoa • Campalagian • Cia-Cia • Dakka • Dampelas • Dondo • Duri • Enrekang • Gorontalo • Kaidipang • Kaili Da'a • Kaili Ledo • Kaili Unde • Kaimbulawa • Kalao • Kalumpang • Kamaru • Kioko • Kodeoha • Konjo Pegunungan • Konjo Pesisir • Koroni • Kulisusu • Kumbewaha • Laiyolo • Lasalimu • Lauje • Lemolang • Liabuku • Lindu • Lolak • Maiwa • Makassar • Melayu Makassar • Melayu Manado • Malimpung • Mamasa • Mauju • Mandar • Moma • Mongondow • Mori Atas • Mori Bawah • Moronene • Muna • Napu • Padoe • Pamona • Panasuan • Pancana • Pannei • Pendau • Ponosakan • Rahambuu • Rampi • Ratahan • Saluan • Sangir • Sarudu • Sedoa • Seko Padang • Seko Tengah • Selayar • Suwawa • Ta'e • Taje • Tajio • Talaud • Taloki • Talondo' • Toala' • Tolaki • Tomadino • Tombelala • Tombulu • Tomini • Tondano • Tonsawang • Tonsea • Tontemboan • Topoiyo • Toraja-Sa'lan • Totoli • Tukang Besi Kidul • Tukang Besi Lor • Ulumanda' • Uma • Waru • Wawoni • Walio • Wotu

D • R • B (https://jv.wikipedia.org/w/index.php?title=Cithakan:Navbox&action=edit) **Basa-Basa ing Kapuloan Maluku**

Alune • Amahai • Ambelau • Aputai • Asilulu • Babar Tenggara • Babar Lor • Banda • Barakai • Bati • Batuley • Benggoi • Boano • Bobot • Buli • Buru • Dai • Damar Kulon • Damar Wétan • Dawera-Daweloor • Dobel • Elpaputih • Emplawas • Fordata • Galela • Gamkonora • Gane • Gebe • Geser-Gorom • Gorap • Haruku • Hitu • Horuru • Hoti • Huaulu • Hukumina • Hulung • Ibu • Ili'uun • Imroing • Kadai • Kaibobo • Kamarian • Kao • Karey • Kayeli • Kei • Kisar • Koba • Kola • Kompane • Kur • Laba • Laha • Larike-Wakasihu • Latu • Leti • Liana-Seti • Lisabata-Nuniali • Lisela • Lola • Loloda • Lorang • Loun • Luang • Luhu • Maba • Makian Kulon • Makian Wétan • Melayu Ambon • Melayu Bacan • Melayu Banda • Melayu Maluku Lor • Mangole • Manipa • Manombai • Manusela • Mariri • Masela Kulon • Masela Tengah • Masela Wétan • Masiwang • Modole • Moksela • Naka'ela • Nila • Naulu Kidul • Naulu Lor • Nusa Laut • Oirata • Pagu • Palumata • Patani • Paulohi • Perai • Piru • Roma • Sahu • Salas • Saleman • Saparua • Sawai • Seit-Kaitetu • Selaru • Seluwasan • Sepa • Serili • Serua • Sula • Tabaru • Taliabu • Talur • Tarangan Kulon • Tarangan Wétan • Tela-Masbuar • Teluti • Teor • Ternate • Ternateño[1] • Te'un • Tidore • Tobelo • Tugun • Tugutil • Tulehu • Ujir • Waioli • Watubela • Wamale Kidul • Wamale Lor • Yalahatan • Yamdena

D • R • B (https://jv.wikipedia.org/w/index.php?title=Cithakan:Navbox&action=edit) **Basa-Basa ing Papua** *

Abinomn [3] • Abun [3] • Aghu • Airoran • Ambai • Anasi • Ansus • Arandai • Arguni • As • Asmat Pantai Kasuari • Asmat Tengah • Basa Asmat Lor • Asmat Yaosakor • Atohwaim • Auye • Awbono • Awera • Awyi • Awyu Asue • Awyu Tengah • Awyu Edera • Awyu Jair • Awyu Lor • Awyu Kidul • Bagusa • Baham • Barapasi • Bauzi • Bayono • Bedoanas • Beneraf • Berik • Betaf • Biak • Biga • Biritai • Bonggo • Burate • Burmeso • Burumakok • Buruwai • Busami • Citak • Citak Tamnim • Dabe • Damal • Dani Lembah Bawah • Dani Lembah Tengah • Dani Lembah Atas • Basa Dani Kulon • Dao • Dem • Demisa • Dera • Diebroud • Dineor • Diuwe • Doutai • Duriankere • Dusner • Duvle • Edopi • Eipomek • Ekari • Elseng [3] • Emem • Eritai • Erokwanas • Fayu • Fedan • Foau • Gresi • Hatam [3] • Hupla • Iau • Iha • Iha Pijin [4] • Irarutu • Iresim • Isirawa • Itik • Iwur • Jofotek-Bromnya • Kaburi • Kais • Kaiy • Kalabra • Kamberau • Kamoro • Kanum Bädi • Kanum Ngkâlmpw • Kanum Smärky • Kanum Sota • Kapauri • Kaptiau • Karas • Karon Dori • Kaure • Kauwera • Kawe • Kayagar • Kayupulau • Kehu [5] • Keijar • Kemberano • Kembra [5] • Kemtuik • Ketengban • Ketum • Kimaghima • Kimki • Kirikiri • Kofei • Kokoda • Kombai • Komyandaret • Konda • Koneraw • Kopkaka • Korowai • Korupun-Sela • Kosare • Kowiai • Kuri • Kurudu • Kwer • Kwerba • Kwerba Mamberamo • Kwerisa • Kwesten • Kwinsu • Legenyem • Lepki [5] • Liki • Maden • Mai Brat • Mairasi • Maklew • Melayu Papua • Mander • Mandobo Atas • Mandobo Bawah • Manem • Manikion • Mapia • Marau • Marind • Marind Bian • Masimasi • Massep [3] • Matbat • Mawes • Ma'ya • Mekwei • Meoswar • Mer • Meyah • Mlap • Mo • Moi • Molof [5] • Mombum • Momina • Momuna • Moni • Mor • Mor • Morai • Morori • Moskona • Mpur [3] • Munggui • Murkim [5] • Muyu Lor • Muyu Kidul • Nafri • Nakai • Nacla • Namla [5] • Narau • Ndom • Nduga • Ngalum • Nggem • Nimboran • Ninggerum • Nipsan • Nisa • Obokuitai • Onin • Onin Pijin [4] • Ormu • Orya • Papasena • Papuma • Pom • Puragi • Rasawa • Riantana • Roon • Samarokena • Saponi • Sauri • Sause • Saweru • Sawi • Seget • Sekar • Semimi • Sempan • Sentani • Serui-Laut • Sikaritai • Silimo • Skou • Sobei • Sowanda • Sowari • Suabo • Sunum • Tabla • Taikat • Tamagario • Tanahmerah • Tandia • Tangko • Tarpia • Tause • Tebi • Tefaro • Tehit • Tobati • Tofanma [5] • Towei • Trimuris • Tsaukambo • Tunggare • Una • Uruangnirin • Usku [5] • Viid • Vitou • Wabo • Waigeo • Walak • Wambon • Wandamen • Wanggom • Wano • Warembori • Wares • Waris • Waritai • Warkay-Bipim • Waropen • Wauyai • Woi • Wolai • Woria • Yahadian • Yale Kosarek • Yali Angguruk • Yali Ninia • Yali Lembah • Yaqay • Yarsun • Yaur • Yawa • Yei • Yelmek • Yeretuar • Yetfa • Yoke • Zorop

[1] Kreol • [2] Basa isyarat • [3] Basa isolat • [4] Basa Pidgin • [5] Ora diklasifikasèkaké

[a] uga dituturaké ing Malaysia lan/ Brunei Darussalam. •

[b] uga dituturaké ing Papua Nugini lan/ negara-negara Oseania liya.

*__Cathetan__: Kalimantan lan Papua mung sing klebu teritori Indonésia.

Artikel iki minangka artikel rintisan. Kowé bisa ngéwangi Wikipédia ngembangaké (https://jv.wikipedia.org/w/index.php?title=Basa_Minangkabo&action=edit).

Dijupuk saka "https://jv.wikipedia.org/w/index.php?title=Basa_Minangkabo&oldid=1492998"

Kaca iki pungkasan diowah nalika 08.10, 25 Sèptèmber 2019.

Tèks iki cumepak kanthi Lisènsi Atribusi-DumSaèmper Creative Commons; paugeran tambahan bokmanawa uga lumaku. Wacaa Paugeran Panganggo kanggo rerincèné.